

עכשיו שירה

רועי שניידר ושירים אחרים, מאת רועי שניידר, הוצאת ספרא, 2012

הקריאה בספר ביכוריו המעניין של רועי שניידר, "רועי שניידר ושירים אחרים", מתנהלת בשני נתיבים מקבילים. נתיב אחד סר למרות הקביעה הנחרצת של שניידר - משורר צעיר, שכתב את שירי ספרו הנוכחי בהיותו תלמיד תיכון - "עכשיו שירה", כפי שנוסחה בשיר "אלפיים": "עכשיו שירה. עכשיו עת שתוק והתנפל / מולה במלוא אונך, אדם, במלוא אונך" (עמ' יג).

נתיב הקריאה האחר הוא זה המתמסר לאיזו עגמות מענגת, שלפע-מים תבקש להיעטף במלנכוליה ולעתים תשאף להשתחרר מכבליה. כך, למשל, בשיר "בצד"; גירסתו של שניידר לשיר הפתיחה הנודע של "כר-כבים בחוץ" האלתרמני: "אין לדרך למה לחכות עוד. היא ריקה וצופים בה זרים / מסתגרים מני כותל עד כותל, / מסתגרים בקירות הקרים".

שני נתיבי קריאה אלה מעוררים בדרכם שתי שאלות שרבים ממשוררינו הצעירים (ובישראל, כך נדמה, "צעיר" הוא תואר רבי-שימושי ורבי-שנתי, המפאר ביוגרפיות שבעליהן משוטטים בעולם זה כמה וכמה עשורים) מתחבטים בהן: מעמד המשורר בחברה ומעמדה של השירה בעולם. שניידר אינו חושש להתמודד עם השאלות האמורות.

כמשתמע מן הבחירה האמיצה לכתוב שיר שאינו רק "דיגום" אל-תרמני כי אם יצירה המבקשת לאמץ את ה"טון" האלתרמני, כלומר את סמכותו, ברור כי יש בשניידר משהו מביטחונם של אלה, שהשירה בעיניהם היא דברי אלוהים חיים; ואין אמורים הדברים במליצה, אלא באמונה תמה בכוחה של השירה ובכוחו של המשורר, שמצהיר בגלוי על יכולותיו: "עיני חרות את הדבר" (עמ' יח).

ואולם אף שברור לשניידר שהשירה היא צורך קיומי - לא רק לו, אלא לסוככים אותו - האופן שבו אמורה השירה לפעול בעולם הזה אינו ברור כל צורכו.

יש בעולמו של שניידר כמיהה ברורה לעתיקות "עברית", שבאה לידי ביטוי הן במבנה הספר (למשל, בבחירה להחליף את מספרי העמודים באותיות) הן בלשון השירים (לשון שלא פעם משתעשעת בסימני העברית המקראית) ובנושאים (הבחירה בגיבורים דוגמת קין או ישו). אף יש בעולם זה זיקה ברורה לעתיקות אוניברסלית מסוג ברור ומובחן - זו המלנכולית-דקדנטית.

בחירתו של שניידר לכתוב בחרוז ובמשקל יכולה היתה להתפרש הן כמעשה כינונו של עולם שירי, המבקש לרבוך בעקרון ה"סדר" הצורני דווקא כדי להמחיש את הכאוס ה"תוכני" שמחוצה לו, והן כהתעל-מות מודעת לעצמה מכל הדיסוננסים של ה"חוץ", של העולם הממשי. בשלב זה של כתיבתו, דומה ששניידר עוד לא הכריע לכאן או לכאן. בספרו הבא, כך נדמה, הוא יאלץ להכריע בין שני קטבים אלה. לפי שעה, אפשר לאתר בעולמו מוטיבות מרתקות המעידות על הפוטנציאל הגלום בשתי האפשרויות, כגון השילוב המוזר הבא בין דובר כמו-אלת-רמני, שניגונו אמור לרחף אי שם בעולם הממשי, ובין דובר זכי טיפוס, שאינו אוהב לשוטט בעולם, ואינו יודע אם יילך או יישאר, ומתכנן תכנונים ("אולי אסע הרחק") חסרי תוחלת.

רבים ציינו את העברית של שניידר, את שליטתו ברזי הטכני-קוּת ה"קלאסיות" ואת יכולתו לכתוב בחרוז ובמשקל כעדות נחרצת לכישרונו. זו עובדה משונה, מפני שכל משורר אמור לשלוט ברזי ה"קונבנציה" המסוימת, על מנת שיוכל לנתצה. אכן, בחברה שרבים ממשורריה בערים ואף אנאלפביתים, שימוש טבעי בארגז הכלים שאי-מוד לעמוד לרשותו של כל משורר הוא כמעט בבחינת נס. ואולם דומה שזיהוי מעין זה בין הטכניקה ששניידר עושה בה שימוש ובין "כישרון" עושה עוול לכישרונו הממשי של שניידר.

יש יסוד ברור בעולמו - "עכשיו שירה" - שאם ימצא את קולו הנכון, יש ביכולתו ליהפך לדבר-מה שהשירה העברית תיהנה ממנו הנאה רבה.